

vag@transportstyrelsen.se

Transportstyrelsen
Enheten behörigheter
Box 267
781 23 Borlänge

STR remissvar: Förslag till ändring i Transportstyrelsens föreskrifter om ansökan om utfärdande och förnyelse av körkort genom elektronisk överföring (TSF 2012-354)

Det är positivt att Sveriges Trafikskolors Riksförbund, STR, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat förslag.

Sammanfattning

STR har full förståelse för att det är nödvändigt med ett säkert identifieringsförfarande för att förhindra bedrägerier i samband med förarprov och STR har i lagrådsremissen (från den 22/6 2011) för det rubricerade förslaget, framfört att förbundet inte har något att anföra mot förslaget i sig att införa utrustning för digitalt foto och namnteckning.

STR anser dock, till skillnad mot förslaget, att det för såväl körkortsaspiranter som för samhället totalt sett blir bättre med digital fotoutrustning på samtliga mottagningsorter istället för att utplaceringen blir begränsad, som nu föreslås. Detta bl a mot bakgrund av att möjligheten till annan typ av fotografering inte längre kommer att vara möjlig.

Det nämns inte i förslaget, eller dess konsekvensutredning, hur myndigheten resonerar kring hur problemet skulle kunna avhjälpas för att bibehålla goda möjligheter till såväl ett rättssäkert och smidigt ansökningsförfarande, som god service för att utföra sammanhållet förarprov.

Vidare, förslaget har tyvärr **skapat en stor farhåga** vilken förbundet verkligen inte hoppas blir besannad: förbundet kan tyvärr inte avfärda misstanken att **avsaknad av digital fotoutrustning i förlängningen kan komma att användas som motiv till nedläggning av ett stort antal mottagningsorter**, vilket bl a skulle direkt motverka idén med ett sammanhållet prov. Nedläggning av provorter är principiellt sett inte ett bra sätt att hantera t ex provköer och/eller att genomföra kostnadsbesparingar för myndigheten. Det är endast ett ineffektivt sätt att föra över samhällets kostnader på enskilda individer.

Bakgrunden till farhågorna är övergripande det illa fungerande förarutbildningssystemet med bl a provfixering, relativt höga underkännandenivåer vid prov, långa väntetider för prov och lågt körkortstagande bland ungdomar som symptom. STR delar VTI:s forskningsdirektör Nils-Petter Gregersens åsikt om att det behövs en större revidering av körkortsutbildningen”... så att målen för utbildningen, utbildningens innehåll och förarproven harmoniserar bättre” (Not 1). STR har vid flera tillfällen framfört att förbundet gärna deltar i konstruktiva samtal kring

utvecklingen av det svenska förarutbildningssystemet med en helhetssyn som utgångspunkt och trafiksäkerhet som ledstjärna.

Farhågorna är även baserade på tidigare erfarenheter från planeringar och hantering av provortsnedläggningar och att det f n pågår stängningar av provorter – tillfälligt eller permanent får framtiden utvisa.

Farhågan är även baserad på att det finns oklarheter och brister i konsekvensutredningen till detta förslag.

Brister i konsekvensutredningen

STR menar att det finns oklarheter kring vad förslaget i praktiken innebär och även tydliga brister i konsekvensutredningen avseende vilka mottagningsorter som kommer att sakna utrustningen, och därmed servicen att genomföra elektronisk ansökan och konsekvenserna av detta. Det framstår som om de utredare som gjort konsekvensutredningen inte haft samtliga fakta tillgängliga, bl a när det gäller dagens provortssituation.

Förslaget berör flera körkortsbehörigheter (även utökade behörigheter), och därmed många elever och prov (enligt Trafikverkets egen statistik utförs årligen 88 000 prov på mottagningsorter). Förslaget berör även kommuner i vilka de 20 orterna finns och det berör i förlängningen även näringsidkare. Dock, ingen av dessa grupper omnämns i egentlig mening i konsekvensutredningen och hur förslaget kommer att påverka dem.

Oklart vilka orter som berörs

Enligt förslaget är det 20 orter som berörs men det framgår inte vilka dessa är. Förslaget hänvisar endast till att *"På ett tjugotal mottagningsorter sker enbart körprov. På dessa orter kommer fotoutrustning inte att finnas"*. Dock, enligt Trafikverkets hemsida är det f n exakt 50 mottagningsorter där det inte erbjuds kunskapsprov, (se bilaga 1). Vilka av dessa utgörs av de 20 som omnämns i förslaget framgår som sagt inte. Ej heller framgår urvalskriterierna.

Det framgår dock i förslaget att *"Idag finns digital fotoutrustning på de allra flesta kontorsorter men enbart på en mottagningsort. Från och med januari 2013 ska sådan fotoutrustning finnas även på samtliga mottagningsorter där kunskapsprov genomförs."* Dock, på 50 av mottagningsorterna, d v s nästan hälften av samtliga orter där prov kan genomföras, saknas möjligheten att genomföra kunskapsprov.

Är det korrekt att tolka det som att det finns risk för att samtliga dessa 50 mottagningsorter i slutändan ej kommer att ha digital fotoutrustning?

När det gäller konsekvensutredningens beräkning av merkostnader för eleverna (punkt 4:1) anser STR att dessa verkar väl lågt räknade: 150 kr inklusive reskostnad och inkomstbortfall. STR:s uppskattning är att det på vissa orter blir ca 10 mil resväg för elev till ort med digital utrustning. Hur Trafikverket kan komma fram till att det i snitt en timma och kostar endast 150 kr (verkets egna kostnad per timme uppgår dessutom till det tredubbla), ställer sig STR frågande inför.

Alternativa lösningar verkar inte vara tillräckligt väl utredda

Vidare, STR finner det även märkligt att man i förslaget inte redovisar möjligheten att körkortsaspiranter på de orter där Transportstyrelsen inte kan erbjuda service med digitalt foto och namnteckning, skulle kunna genomföra identifieringen på någon av de drygt 100 polisstationer vilka idag erbjuder digitalt foto och namnteckning för pass, eller ev annan myndighet (t ex Skattemyndighet) eller företag. Detta så att körkortsaspiranten har möjlighet att tillse att elektronisk ansökan görs innan prov utförs. Gällande EU-direktiv stipulerar i artikel 3 att ansvar för säker identifiering åligger myndighet, men inte att det nödvändigtvis måste vara den myndighet som utfärdar körkort som ska äga nödvändig utrustning och praktiskt tillhandahålla denna service. Servicen skulle m a o erbjudas av en annan part.

STR anser vidare att myndigheten med hjälp av mobil fotoutrustning ska tillhandahålla denna service på berörda mottagningsorter.

Risk för nedläggning av mottagningsorter

I Transportstyrelsens rubricerade förslag till föreskrifter framgår att detta i praktiken innebär att elever på ett stort antal orter, 20 st eller eventuellt fler, inte kan erbjudas full service för ansökan av körkort vid sidan av att de inte heller kan genomföra fullständigt sammanhållet förarprov då inte kunskapsprov erbjuds på dessa orter. Den logiska följderna av denna serviceförsämring torde i förlängningen bli att körkortsaspiranterna väljer att genomföra körprov även på den ort där man kan göra nödvändig ansökan med digitalt foto och namnteckning samt kunskapsprov, varefter efterfrågan på körprov på dessa orter minskar, varpå de kan läggas ned med den bristande efterfrågan som motiv.

STR har, via media, tagit del av en rapport som Trafikverket med stöd av konsultbolaget McKinsey tog fram i början av 2012 "... med syfte att utreda möjligheterna att på 5 års sikt halvera de avgifter som Förarprov tar ut". ("Trafikverket Förarprov med stöd av Mckinsey - Diskussionsunderlag - 6 februari 2012").

Dessutom redovisas i den nämnda rapporten, och avfärdas inte, en möjlighet till att stänga provorter med fler än 25 000 invånare med texten: "Ingen motivering stänga av kvalitetsskäl; ren effektiviseringsåtgärd".

En av de åtgärder som återkommer i denna rapport är indragning av prov på mottagningsorter. Nedan ett utdrag ur sammanfattningen från rapporten:

"Ett antal möjliga åtgärder har identifierats. De har utvärderats enligt tre kriterier: ekonomisk effekt, kvalitet, implementerbarhet, och delats upp i tre åtgärdspaket.

Det första paketet av åtgärder kan förbättra resultatet med SEK ~35-40 miljoner, motsvarande en avgiftssänkning med ~12%.

Dessa åtgärder inkluderar:

- *Minskade kostnader från t.ex. bättre matchning av arbetskraft och efterfrågan, ökat användande av*

internet, och stängning av de minsta mottagningsorterna

Det andra paketet innehåller mer utmanande åtgärder och kan möjliggöra ytterligare resultatförbättringar med SEK ~15-22 miljoner, motsvarande en avgiftssänkning med ytterligare ~7%.

Dessa åtgärder inkluderar:

- *Ökade intäkter från t.ex. konsulttjänster och nya typer av prov*
- *Minskade kostnader från t.ex. stängning av fler mottagningsorter*

.-.

I denna rapport framgår även att fotoautomater är en intäktskälla för myndigheten:

- *Säkerställ att så många foton som möjligt tas med Förarprovs automater, främst av kvalitetsskäl*
 - *Vid bibehållna mottagningsorter bör fotoautomater som kan användas på dessa orter upphandlas*

.-.

I sammanhanget kan även nämnas att ovanstående resonemang inte ska tolkas som att STR generellt inte kan diskutera att det kan bli aktuellt att lägga ned vissa provorter, och även eventuellt att starta nya. Trafiken är dynamisk och så även medborgares val av var man bosätter sig. Det ska finnas möjligheter att korrigera för förändringar, men STR motsätter sig generella försämringar av servicen vilka drabbar många elever, kommuner och näringsidkare, enbart med vinsten att myndigheten lyckas göra en kostnadsbesparing.

Fler skäl till STR:s farhågor

STR:s farhågor är även baserade på erfarenheter i närtid. Flera provorter har sedan november 2011, då systemet för kunskapsprov hade ett stort och rikstäckande haveri och då det uppdagades att felaktiva prov blivit utförda, fått indragna kunskapsprov med hänvisning till bristande säkerhet i uppkopplingen i kommunernas nät. Dock har inte någon kravspecifikation, enligt Trafikverket, fastställts, och därmed har heller inte berörda kommunerna givits möjlighet att anpassa sig till de tekniska krav som ställs. Kommuner är, enligt vad STR historiskt erfart, mycket angelägna att inte mista den samhällsservice som det innebär att kunna ta körkort på orten, varit mycket angelägna att samverka med Trafikverket och Transportstyrelsen för att inte mista denna möjlighet.

Har de 20 berörda kommunerna blivit informerade och givits möjlighet att agera i detta fall?

Dessutom, bevisligen har Trafikverket helt nyligen stängt en provort i Blekinge (Sölvesborg) med hänvisning till att digital fotoautomat nu saknas där (se bilaga 2).

Vilken ambition och strategi har myndigheten kring att erbjuda förarprov över hela landet?

STR har tyvärr ofta haft anledning att ifrågasätta vilken ambition och strategi myndigheten kring att erbjuda förarprov över hela landet. Som stöd för detta ifrågasättande kan, förutom ovan nämnda TrV/McKinsey-rapport, bl a nämnas att sedan 90-talet har ansvariga myndigheter (dåvarande myndighet Vägverket, och nuvarande myndigheter Trafikverket och Transportstyrelsen) i olika omgångar (främst våren 1997 och 2006) och med delvis olika argument varje gång, försökt lägga ner provorter, och i vissa fall även lyckats.

Körkortstagarna, och i förekommande fall deras handledare, vilka normalt genomför denna process endast en gång per liv (och för merparten för endast en eller max två behörigheter), tvingas finna sig i och anpassa sig till den gradvis försämrade servicen från samhället på detta område. De företagare som berörs anpassar sig och flyttar i görligaste mån sin verksamhet till orter där prov utförs och dit efterfrågan blir styrd som en konsekvens av myndighetens agerande.

STR anser att körkortsprov är en samhällsservice som staten ska erbjuda körkortsaspiranter över hela landet och på lika villkor. Möjligheten för de som är motiverade och mogna att köra bil, ska vara goda att ta körkort, oavsett var i landet man bor. Detta speciellt mot bakgrund av att det är väl känt att körkort är en viktig parameter för att få jobb, att körkortstagandet är lågt bland ungdomar i Sverige och att bl a Svenskt Näringsliv nyligen rapporterat från en undersökning bland sina medlemmar att många ungdomar skulle kunna anställas om man hade körkort.

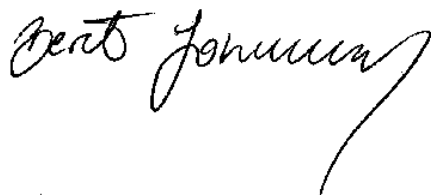
Myndigheten för, genom nedläggning av provorter, över och sprider kostnaden på skattebetalarna. I realiteten är detta en skattehöjning för berörda parter. T ex , de 5 miljoner kronor som nedläggning av provorter med färre än 10 000 invånare årligen skulle innebära för myndigheten enligt tidigare nämnda TrV/McKinsey-rapport, torde vara en mycket marginell besparing i relation till de merkostnader som totalt sett körkortsaspiranterna istället får ta genom att längre, och fler, resor till provorter.

Ett starkt skäl till att *inte* privatisera körkortsverksamheten är att om den drivs i statlig regi, torde det kunna säkerställa att prov kan erbjudas på många glesbygdsorter vilka annars löpt en uppenbar risk att förlora denna samhällsservice. Detta förutsätter dock att myndigheten har en målsättning och strategi för att bibehålla god service över hela landet.

När det gäller den här frågan är det tyvärr STR:s erfarenhet att så inte alltid varit fallet.

Landskrona den 8 november 2012

Med vänlig hälsning
SVERIGES TRAFIKSKOLORS RIKSFÖRBUND

Berit Johansson
Förbundsordförande

Not 1 **"Revidering av körkortsutbildningen**

Att unga i trafiken är benägna att ta risker är välkänt och de är oftare inblandade i olyckor kopplade till bristande erfarenhet och att man inte fått rutin på att hantera de trafiksituationer man ställs inför. Vi måste arbeta med trafiksäkerhetsfrågorna med fokus på unga på flera olika sätt. Ett sätt är att göra en större revidering av körkortsutbildningen så att målen för utbildningen, utbildningens innehåll och förarproven harmoniserar bättre, menar Nils Petter Gregersen."

(Källa: VTI.se: "Förtydligande kring nyhet om förslag på höjd körkortsålder" – 2012-11-05)

Bilaga 1 Lista över mottagningsorter vilka ej erbjuder kunskapsprov (per 5/11, 2012).

Kommentar: F n genomförs inte kunskapsprov i bl a Köping, Karlskoga, Katrineholm, Kramfors, Fagersta, Pajala, Jokkmokk, Boden, Sollefteå, Haparanda men det uppges på Trafikverkets hemsida att det fortfarande erbjuds kunskapsprov på dessa orter.

Bilaga 2 Skrivelse från Trafikverket angående upphörande med kunskapsprov i Sölvesborg med hänvisning till avsaknad av digital fotoautomat.

Bilaga 1 Lista över mottagningsorter vilka ej erbjuder kunskapsprov
(per 5/11, 2012)

Ort	Kunskapsprov	Körprov	Adress (Plats)
<u>Alingsås</u>		B	Kungsgatan 46 (Missionskyrkan)
<u>Arieplot</u>		B, BE	Västra Skeppsholmen
<u>Avesta</u>		B	Axel Johanssons väg 70 (Brandstationen)
<u>Enköping</u>		B, C, D	Torggatan 2 (Idrotts huset)
<u>Eslöv</u>		B	Kyrkogatan (Medborgarhuset)
<u>Falköping</u>		B	Lärcenter
<u>Finspång</u>		B	Bergslagsvägen 29 (Kulturhuset)
<u>Flen</u>		B	Taljavägen 2A (Bilprovningen)
<u>Gislaved</u>		B	S. Storgatan 7 (Konditori Linnéa)
<u>Hallsberg</u>		B	Kajsabacksvägen 2 (Svensk Bilprovning)
<u>Hammarstrand</u>		B	Centralgatan 29
<u>Hedemora</u>		B	Kraftgatan 8
<u>Hässleholm</u>		B	Löjtnant Granlunds v. 2
<u>Järpen</u>		B	Norra vägen 21 (Kommunalkontoret)
<u>Kinna</u>		B	Nynäsgatan 36 (vid Tennishallen)
<u>Kisa</u>		B	Enebygatan 10 (Folkets Hus)
<u>Kungsbacka</u>		B	Gårdskullavägen 37 G
<u>Kungälv</u>		B	Enbärsvägen 2 (Brandstationen)
<u>Landskrona</u>		B	Gubbhögsgatan 18
<u>Lindesberg</u>		B	Kungsgatan 28
<u>Ljusdal</u>		B	N. Järnvägsgatan 41 (Stadshotellet)
<u>Ludvika</u>		B, C, D	Tingshusgatan 18 (Ludvika sporthall)
<u>Lysekil</u>		B	Stengatan 2 (Folkets Hus)
<u>Malung</u>		B	Förrädsvägen 1 (Brandstationen)
<u>Mjölby</u>		B	Lagmansgatan 26 (Gamla Tingshuset)
<u>Nordmalings</u>		B	Hamngatan 8 (Brandstationen)
<u>Norrårlie</u>		B	Hamnvägen (ner mot hamnen)
<u>Nvnäshamn</u>		B	Centralgatan 42 B
<u>Nässjö</u>		B	Anneforsvägen 22 (vid simhallen)
<u>Olofström</u>		B	Östra Storgatan 24 (Folkets Hus/Biblioteket)
<u>Robertsfors</u>		B	Jenningskolans café
<u>Ronneby</u>		B	Karlshamnsvägen 4 (Stadshuset)
<u>Sala</u>		B, BE	Fabriksgatan 14
<u>Sandviken</u>		A1, A, B, BE	Svarvargatan 26
<u>Simrishamn</u>		B	Backgatan 23 H (Korsavadsparkeringen)
<u>Strängnäs</u>		B	Storängsvägen 5 (Bilprovningen)
<u>Strömstad</u>		B, BE	Ringvägen 112 (Räddningstjänsten)
<u>Strömsund</u>		B	Ramselevägen 6 (Folkets Hus)
<u>Sävsjö</u>		B	Odengatan 13 (Sävsjö skyttecenter)
<u>Söderhamn</u>		A1, A, B,	Skolhusgatan 11
<u>Sölvesborg</u>		B	Köpmansgatan 6
<u>Tranås</u>		B	Åviksvägen 2-4 (Ocab)
<u>Trelleborg</u>		B	Kapellgatan 18
<u>Tullinge</u>		A1, A, BE,	Pålmalmsvägen (buss hållplats Flygklubben)
<u>Ulricehamn</u>		B	Stenbocksgatan 30 (IOGT)
<u>Vetlanda</u>		B	Brogårdsgatan 22 (Maskinring Högländet)
<u>Vindeln</u>		B	Ordenhusvägen 15 (Brandstationen)
<u>Åmål</u>		B	Vikenborgsgatan 1 (IF Viken)
<u>Ånge</u>		B	Torggatan 10 (Kommunhuset)
<u>Östhammar</u>		B	Gammelbygatan 12 (Brandstationen)

Bilaga 2

Skrivelse från Trafikverket angående upphörande med kunskapsprov i Sölvesborg med hänvisning till avsaknad av digital fotoautomat.

Ärendenummer
TRV 2012/65602
Ett ärendenummer
[Motpartens ärendeID]

Dokumentdatum
2012-09-14
Sidor
1(1)

Samtliga trafikskolor inom Blekinge län

Upphörande av kunskapsprov i Sölvesborg

Trafikverket Förarprov Karlskrona kommer att upphöra med att förrätta kunskapsprovi Sölvesborg from 2012-09-17.

I stället hänvisas kunderna till Kristianstad, där fast fotoautomat finns, och eller till Karlshamn där mobilkameratrustning kommer att medtagas av Trafikverkspersonal vid provtillfällen a from 2013-01-19.

Körprov kommer som tidigare att genomföras på orten.

Skäl till beslutet beror bland annat på att from januari 2013 kommer det att bli krav på att alla skall fotograferas innan kunskapsprov får avläggas.

Då det med mobil kamera blir mer resurskrävande att utföra kunskapsprov väljer vi att i stället erbjuda fler körprov på orten.

Med vänlig hälsning

Margit Andersson
Kontorschef Förarprov Karlskrona

Per Svensson
Tillträdande kontorschef Karlskrona

T100K 201071 Mail_Brev Förarprov v.3 (fastställt av Trafikverket)

Trafikverket
Ronnebygatan 2
371 23 KARLSKRONA
Besöksadress: Ronnebygatan 2

Texttelefon: 0243-75090
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Margit Andersson
FP Syd Karlskrona
Direkt: 010-123 9836
Mobil: 070-66 77 313
margit.andersson@trafikverket.se